

Dosarul nr. 2rac-236/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: D. Băbălău)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

Î N C H E I E R E

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Carmez Processing”, Societatea pe Acțiuni „Carmez” și Societatea cu Răspundere Limitată „Linella” împotriva Societății pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, intervenienți accesorii Consiliul Concurenței și Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității cu privire la declararea nulității facturilor fiscale și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și s-a menținut hotărârea din 19 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 19 august 2019 SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez” și SRL „Linella” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Apă-Canal Chișinău”, intervenienți accesorii Consiliul Concurenței și Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității cu privire la declararea nulității facturilor fiscale și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantele au indicat că la 31 mai 2019 SA „Apă-Canal Chișinău” a emis în privința lor facturi fiscale privind încasarea din contul lor a plăților pentru pretinsul „serviciu de canalizare în cazul depășirii normelor CMA” după cum urmează: în privința SRL „Carmez Processing” – factura fiscală seria XXXXX în sumă de 53.629,40 de lei; în privința SA „Carmez” – factura fiscală seria XXXXX în sumă de 9.382,80 de lei și în privința SRL „Linella” – factura fiscală seria XXXXX în sumă de 44.201,82 de lei, pe care le-au recepționat la 05 iunie 2019.

Nefiind de acord cu facturile fiscale nominalizate supra, la 06 iunie 2019 SRL „Carmez Processing” și SA „Carmez” s-au adresat SA „Apă-Canal Chișinău” cu cerere

prealabilă nr. 46, iar SRL „Linella” cu cererea nr. 27, solicitând anularea facturilor fiscale seria XXXXX în sumă de 53.629,40 de lei, seria XXXXX în sumă de 9.382,80 de lei și seria XXXXX în sumă de 44.201,82 de lei, precum și încetarea imediată a acțiunilor ilegale, abuzive, discriminatorii și anticoncurențiale în privința lor și conformarea prevederilor legislației concurenței și legislației cu privire la asigurarea egalității, prin neadmiterea pe viitor a discriminării economice directe a solicitantelor, dar și excluderea abuzului de poziție dominantă pe piața de servicii de alimentare cu apă și de canalizare. Drept temei s-a invocat încălcarea prevederilor art. 11 alin. (2) lit. a) și c) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, și art. 1, 2, 3, 6 și 8 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității.

Cereri similare au fost adresate și Consiliului Concurenței și Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității.

Prin răspunsurile nr. 1200/8824 din 14 iunie 2019 și nr. 1200/9159 din 19 iunie 2019 SA „Apă-Canal Chișinău”, a respins cererile prelabile, motivând prin faptul că plata suplimentară pentru depășirea concentrației maxim admisibile în apele uzate a fost calculată în baza rezultatelor de laborator a probelor de ape uzate prelevate care atestă depășirea normelor CMA în conformitate cu clauzele contractele și conform art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, precum și conform Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.

La 31 mai 2019 Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a expediat în adresa SRL „Farm Meat Processing” (denumirea ulterior modificată în SRL „Carmez Processing”) și SA „Carmez” scrisoarea nr. 03/940, la care a fost anexată decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității din 20 mai 2019 cauza nr. 77/19, prin care a fost considerat plângerea reclamantelor ca inadmisibilă, care a fost contestată în instanța de judecată.

Totodată, au reținut că răspuns la cererea nr. 39 din 06 iunie 2019 nu au recepționat de la Consiliul Concurenței nici până la data adresării în judecată.

Au menționat reclamantele că prin decizia din 30 mai 2019 dosarul nr. XXXXX a Serviciului înregistrare a unităților de drept mun. Chișinău, Departamentul înregistrare și licențiere a unităților de drept a Agenției Servicii Publice, a fost modificată denumirea SRL „Farm Meat Processing” în SRL „Carmez Processing”.

De asemenea, au invocat că începând cu luna mai 2017 SA „Apă – Canal Chișinău” a adoptat împotriva a circa 100 de agenți economici din mun. Chișinău, care s-a majorat ulterior până la 800, o poziție ilegală, de aplicare selectivă, discriminatorie și anticoncurențială a legii la stabilirea tarifelor diferențiate (plăți suplimentare serviciului public de canalizare) pentru deversarea în sistemul public de canalizare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți.

Au notat că până la 01 mai 2017 relația operator-consumator la recepționarea apelor uzate cu depășirea normelor CMA (concentrații maximal admisibile) era reglementată prin contractele de recepționare și preepurare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți. Conform clauzelor contractuale, au achitat pârâtei, lunar, tarifele reglementate în bază de contract.

În luna aprilie 2017 au recepționat notificările SA „Apă – Canal Chișinău” privind rezilierea unilaterală a contractelor de recepționare și preepurare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți. Concomitent, prin notificările menționate au fost informate că relațiile referitoare la recepționarea de către pârâtă a apelor uzate va fi reglementată prin semnarea unui acord bilateral, obligatoriu în conformitate cu art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare la stabilirea și impunerea spre achitarea tarifelor diferențiate, care însă nu au fost semnate nici până în prezent.

Au invocat că în luna iulie 2017 au recepționat decizia nr. 2 din 12 iunie 2017 a Consiliului de administrare a SA „Apă-Canal Chișinău”, prin care au fost informate că pentru agenții economici, de la care pe parcursul anului 2017 nu s-au preluat probe de apă uzată, calculele vor fi efectuate conform coeficientului aplicat anterior, până la prelevarea probelor noi, iar pentru agenții economici de la care s-au preluat probe pe parcursul anului 2017 se vor aplica până la finele anului curent, după anumiți coeficienți.

Au subliniat că prin respectiva decizie a Consiliului de administrare a SA „Apă-Canal Chișinău”, s-a aprobat metodologia de calcul a pretinsului coeficient „k” care conform art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013, urma să fie stabilit exclusiv în baza unui contract obligatoriu operator-consumator și nicidecum printr-o decizie unilaterală a organului executiv al SA „Apă-Canal Chișinău”. Mai mult ca atât, în decizie nu este indicat din care parametri se calculează respectivul coeficient „k” și la ce tarif se aplică.

Astfel, începând cu 01 mai 2017 SA „Apă-Canal Chișinău”, în baza actelor juridice unilaterale și ilegale, lezează interesele lor economice, prin aplicarea arbitrară, selectivă, discriminatorie și anticoncurențială a prevederilor Legii nr. 303 din 13 decembrie 2013.

Prin Legea nr. 322 din 30 noiembrie 2018 pentru modificarea Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (în vigoare din 08 martie 2019), textul art. 22 alin. (18), a fost expus în redacție nouă, care la fel, a fost încălcat de către pârâtă prin impunerea spre plată a plăților suplimentare, care stipulează că în cazul în care volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislație sau în acordul de preluare, se aplică plăți suplimentare proporționale depășirii concentrațiilor maxim admisibile, conform Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.

Mai mult ca atât, Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013, de asemenea nu prevede modalitatea de calcul a plăților suplimentare, ci doar stabilește în Anexa nr. 1, parametrii de calitate ai apelor uzate.

În consecință în prezent aproximativ 800 de agenți economici, printre care și reclamantele, sunt obligați să achite așa numitele „tarife diferențiate” (plăți suplimentare) în baza unor acte juridice ilegale – facturi fiscale, care sunt emise întru executarea actului juridic cu caracter normativ decizia Consiliului de administrare al SA „Apă-Canal Chișinău” din 12 iunie 2017, fapt care le pune în poziție de inegalitate concurențiale, dar

și constituie o discriminare economică directă a reclamantelor comparativ cu majoritatea persoanelor juridice care activează în mun. Chișinău și care achită în continuare doar tarifele reglementate de stat, de alimentare cu apă și de canalizare.

Până la moment SA „Apă-Canal Chișinău” emite lunar față de companiile reclamante facturi fiscale pentru pretinse „servicii de canalizare în cazul depășirii normelor CMA”. Toate facturile fiscale emise de pârâtă începând cu 01 mai 2017 privind impunerea spre plată a tarifelor diferențiate au fost contestate de către ele în instanța de judecată.

Deși pe cauze similare instanțele de judecată s-au pronunțat în privința ilegalității facturilor fiscale emise de către SA „Apă-Canal Chișinău” față de unii agenți economici, pentru servicii de canalizare în cazul depășirii normelor CMA cu aplicarea tarifului diferențiat, pârâta continuă să emită acte juridice ilegale și să impună lor spre plată pretinsele tarife diferențiate (plăți suplimentare), cu încălcarea flagrantă a legislației concurențiale și a celei privind asigurarea egalității, fapt care atrage nulitatea relativă a facturilor fiscale.

Distinct de acesta, au remarcat reclamantele că la 25 iunie 2018 SRL „Farm Meat Processing” (în prezent SRL „Carmez Processing”) s-a adresat SA „Apă-Canal Chișinău” cu cerere, solicitând prezentarea informației privind: numărul total de consumatori – persoane juridice, aflați la deservirea operatorului SA „Apă-Canal Chișinău” în bază de contract și cărora le sunt prestate serviciile reglementate prin Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare; numărul total de consumatori – persoane juridice de la care sunt prelevate probe pentru efectuarea analizelor apelor uzate, cu indicarea frecvenței prelevării probelor; numărul total de analize de laborator a apelor uzate, efectuate lunar de către operator; numărul total de analize de laborator a apelor uzate, efectuate lunar de către operator pentru stabilirea volumului substanțelor în suspensie și consumului biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO5); capacitatea maximă numerică lunară a laboratorului SA „Apă-Canal Chișinău” de efectuare a analizelor de laborator a apelor uzate; numărul total de consumatori – persoane juridice, cărora le sunt emise (înainte spre plată) facturi fiscale lunare pentru servicii de canalizare în cazul depășirii normativelor concentrațiilor maximal admisibile (CMA) cu aplicarea tarifului diferențiat; numărul total de consumatori – persoane juridice, cărora le sunt emise (înaintate spre plată) facturi fiscale lunare pentru servicii de preepurare a apelor uzate; numărul total de consumatori – persoane juridice, care achită exclusiv servicii de alimentare cu apă și de canalizare, și cărora nu le sunt înaintate spre plată facturi fiscale pentru servicii de preepurare a apelor uzate, precum și pentru servicii de canalizare în cazul depășirii normativelor concentrațiilor maximal admisibile (CMA) cu aplicarea tarifului diferențiat.

Prin răspunsul nr. 1200/8332 din 10 iulie 2018, SA „Apă-Canal Chișinău” a eliberat informația solicitată de către SRL „Farm Meat Processing” (în prezent SRL „Carmez Processing”), din care rezultă că facturile fiscale emise de către pârâtă pentru pretinsele servicii de canalizare, în cazul depășirii normelor CMA, sunt arbitrare și ilegale, discriminatorii și anticoncurențiale, deoarece sunt aplicate doar în privința a 809 consumatori – persoane juridice, în total 12.068 aflați la deservire în bază de contract; pentru 11.259 de consumatori – persoane juridice, nu au fost aplicate și nu se aplică tarife

diferențiate în cazul depășirii normelor CMA; analizele de laborator a apelor uzate se efectuează exclusiv în dependență de volumul apelor uzate deversate în sistemul public de canalizare și doar la genții economici care înregistrează cele mai mari deversări de peste 500 m³ lunar; timp de 6 luni ale anului 2018 SA „Apă-Canal Chișinău” a emis doar 4.394 de lei de facturi fiscale în cazul depășirii normelor CMA sau 732 lunar, ceea ce denotă că 11.336 de agenți economici nu achită aceste servicii, fapt care pune la îndoială veridicitatea informației prezentate de pârâtă.

Au indicat reclamantele că Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013, în Anexa nr. 1, stabilește un număr total de 26 de indicatori de calitate ai apelor menajere uzate evacuate în rețelele de canalizare ale localităților, însă nu prevede o modalitate de calcul a tarifelor diferențiate (plăților suplimentare) așa cum este reglementat în art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303/2013, în redacția din 08 martie 2019.

La efectuarea analizelor de laborator a calității apelor uzate, pârâta, fiind deținătorul unicului laborator din țară acreditat pentru efectuarea analizelor tuturor celor 26 de parametri (fapt care face imposibilă o contraexpertiză), stabilește depășirea CMA în cazul reclamantelor pentru 4-7 parametri de calitate.

La calcularea „plăților suplimentare” impuse lor, pârâta aplică coeficientul „k” la tariful reglementat de stat pentru serviciul de canalizare și impune spre plată suplimentar serviciul de canalizare, respectivele plăți suplimentare.

Consideră reclamantele că matematic ar fi corectă efectuarea calculului pretinsului coeficient „k”, nereglementat de niciun act legislativ și/sau normativ, prin însumarea depășirilor constatate și împărțirea acestora la totalul de 26 de parametri de calitate, care reiese și din prevederile art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303/2013 în redacția din 08 martie 2019. Pe când SA „Apă-Canal Chișinău” în mod arbitrar și fără nicio motivare, atât juridică, cât și matematică însumează doar rezultatele depășirilor acestor 4-7 parametri de calitate și îi împarte la numărul lor (4-7), calculând coeficientul „k”, care la fel, fără nici bază legală se aplică la tariful de canalizare aprobat ANRE de 11,17 lei pentru fiecare m³ de ape deversate (suplimentar serviciilor de canalizare, achitate separat).

Or, nici Legea nr. 303/2013 în redacția din 08 martie 2019, nici Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013, precum și nici contractele privind furnizarea serviciilor de alimentare cu apă și de recepționare apelor uzate, semnate cu ele, nu stabilesc că aceste tarife se aplică la tariful aprobat de ANRE pentru serviciile de canalizare. Mai mult ca atât, legislația în vigoare nu reglementează și nu stabilește că tariful diferențiat se calculează reieșind din tariful pentru serviciile de canalizare (actualmente de 11,17 lei pentru 1m³ de ape deversate), raportat la un oarecare coeficient „k”, la fel inventat de către operator, precum și modalitatea de calcul a acestuia.

De asemenea, au notat reclamantele că la 15 februarie 2018, pe pagina oficială web a Consiliului Concurenței a fost publicată decizia nr. APD-61 din 04 decembrie 2017 a Plenului Consiliului Concurenței, pe cauza SRL „Ivaro” vs. SA „Apă-Canal Chișinău”

privind legalitatea aplicării de către operator a pretinselor „tarife suplimentare” la recepționarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți.

Potrivit deciziei sus-enunțate, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea de către SA „Apă-Canal Chișinău” a prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, prin impunerea tarifului diferențiat pentru serviciul de recepționare în sistemul municipal de canalizare a apelor uzate SRL „Ivaro” și s-a aplicat față de SA „Apă-Canal Chișinău” amendă pentru încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012 în mărime de 767.048,51 de lei.

Au reținut reclamantele că reieșind din alin. 4 de la pag. 13 a deciziei nr. APD-61 din 04 decembrie 2017, Plenul Consiliului Concurenței a stabilit că conform art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, SA „Apă-Canal Chișinău” urma să aplice față de SRL „Ivaro” prevederile Legii nr. 1540 din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului, întrucât contractul nr. 3-475-33 din 05 noiembrie 2002 privind livrarea și recepționarea apelor uzate, nu prevede indicii normativi (condițiile de deversare) și nu exista un contract de recepționare și epurare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluați.

Au precizat că în situația lor este aplicabilă aceeași normă de drept menționată de Plenul Consiliului Concurenței, deoarece începând cu 01 mai 2017 SA „Apă-Canal Chișinău” a reziliat în mod unilateral contractele de recepționare și preepurare a apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, iar norma legală invocată obligă operatorul să încaseze sume pentru aceste servicii exclusiv în bază de contract, iar în cazul lipsei contractului – clienții aveau obligația doar la plata pentru poluarea mediului, conform Legii nr. 1540 din 25 februarie 1998 privind plata pentru poluarea mediului.

Iar, la alin. (6) pag. 13 din decizie, Plenul Consiliului Concurenței a conchis că reieșind din circumstanțele de fapt și de drept expuse, SA „Apă-Canal Chișinău” a comis un abuz de poziție dominantă prin aplicarea tarifului diferențiat pentru serviciul de recepționare în sistemul municipal de canalizare a apelor uzate de la SRL „Ivaro”, prin urmare a încălcat prevederile art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012.

Astfel, prin decizia nr. APD-61 din 04 decembrie 2012, Plenul Consiliului Concurenței s-a expus clar și univoc pe un caz identic celui în prezentul litigiu, pronunțându-se asupra ilegalității aplicării de către pârâtă a tarifelor suplimentare la recepționarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți.

Aplicarea coeficientului și a formulei de calcul a tarifelor suplimentare nu este reglementată la concret de niciun act normativ în vigoare.

La 23 august 2017 prin petiția colectivă au solicitat Consiliului Concurenței aprecierea legalității acțiunilor SA „Apă-Canal Chișinău” la compartimentul care face obiectul prezentei acțiuni civile. Prin dispoziția nr. 35 din 13 noiembrie 2017 a Plenului Consiliului Concurenței în privința pârâtei a fost inițiată investigație referitor la semnele încălcării prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. a) și c) din Legea concurenței privind aplicarea ilegală și discriminatorie a tarifelor pentru recepționarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, care la moment este la etapa de finalizare, nefiind încă emisă decizie finală din cauza a unui mare (peste 300) de reclamanți.

În contextul enunțat, au solicitat SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez” și SRL „Linella” admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării de către SA „Apă-Canal Chișinău” a prevederilor legislației concurențiale și a celei cu privire la asigurarea egalității la emiterea actelor juridice – facturi fiscale, fapt care atrage nulitatea relativă a acestora, declararea nulității actelor juridice – facturile fiscale emise în privința lor, după cum urmează: în privința SRL „Carmez Processing” – factura fiscală seria XXXXX în sumă de 53.629,40 de lei; în privința SA „Carmez” – factura fiscală seria XXXXX în sumă de 9.382,80 de lei și în privința SRL „Linella” – factura fiscală seria XXXXX în sumă de 44.201,82 de lei, precum și încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul lor sumei de 600 de lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, și anume: 200 de lei în beneficiul SRL „Carmez Processing”, 200 de lei în beneficiul SA „Carmez” și 200 de lei în beneficiul SRL „Linella”.

Pe parcursul examinării cauzei, și anume la 06 septembrie 2019, SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez” și SRL „Linella” au depus cerere de concretizare, în partea încasării cheltuielilor de judecată, solicitând încasarea din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul SRL „Carmez Processing” a sumei de 1.808,88 de lei, în beneficiul SA „Carmez” a sumei de 481,48 de lei și în beneficiul SRL „Linella” a sumei de 1.526,05 lei cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea din 19 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez” și SRL „Linella” a fost admisă și s-au anulat factura fiscală seria XXXXX în sumă de 53.629,40 de lei emisă în privința SRL „Carmez Processing”; factura fiscală seria XXXXX în sumă de 9.382,80 de lei emisă în privința SA „Carmez” și factura fiscală seria XXXXX în sumă de 44.201,82 de lei emisă în privința SRL „Linella”. S-a încasat din contul SA „Apă-Canal Chișinău” în beneficiul SRL „Carmez Processing” suma de 1.808,88 de lei, în beneficiul SA „Carmez” suma de 481,48 de lei și în beneficiul SRL „Linella” suma de 1.526,05 lei cu titlu de taxă de stat.

La 05 mai 2020 și 07 mai 2020 prin intermediul poștei electronice și oficiului poștal, SA „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 11 iunie 2020 a fost prezentat apelul motivat, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 19 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată și încasarea din contul SRL „Carmez Processing” a sumei de 1.356,66 de lei, din contul SA „Carmez” a sumei de 1.144,54 de lei și din contul SRL „Linella” a sumei de 1.144,54 de lei cu titlu de taxă de stat.

Prin decizia din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” și s-a menținut hotărârea din 19 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, prima instanță și instanța de apel au motivat soluția prin faptul că în condițiile în care SA „Apa Canal Chișinău” pretinde de la SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez” și SRL „Linella” achitarea unor plăți suplimentare în baza facturilor fiscale, pârâta are obligația expresă de a indica modalitatea de plată a sumei înaintate spre plată reclamantilor precum și să indice temeiul de drept în baza căreia este formulată solicitarea, or, impunerea în mod unilateral a unui tarif diferențiat de către

operator atestă o incertitudine ce nu poate fi înlăturată de către instanță la examinarea legalității actului contestat.

Din considerentele menționate, instanțele de judecată au dispus anularea facturii fiscale seria XXXXX din 31 mai 2019 emisă în privința SRL „Carmez Processing” în mărime de 53.629,4 lei, facturii fiscale seria XXXXX din 31 mai 2019 emisă în privința SA „Carmez” în mărime de 9.382,8 lei și a facturii fiscale seria XXXXX din 31 mai 2019 emisă în privința SRL „Linella” în mărime de 44.201,82 lei, ca fiind neîntemeiate și contrare legii.

Totodată, instanțele de judecată au reținut că în privința acțiunilor SA „Apă-Canal Chișinău” s-a expus și Plenul Consiliului Concurenței prin decizia din 13 septembrie 2019, prin care s-a constatat încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. c) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012 de către SA „Apa Canal Chișinău” prin aplicarea diferențiată a coeficienților la stabilirea tarifelor diferențiate pentru depășirea CMA în apele uzate evacuate, inclusiv prin neperceperea plăților suplimentare de la o parte de întreprinderi active din mun. Chișinău și orașul Ialoveni, or, prin decizia respectivă Plenul Consiliului Concurenței a constatat că SA „Apă-Canal Chișinău”, fiind unicul operator ce prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare în mun. Chișinău, deține o poziție abuziv dominantă pe piață și prin urmare aplică discriminatoriu tarifele în mod diferit față de agenții economici în lipsa unui contract privind recepționarea și epurarea apelor uzate cu concentrații majorate de poluanți, astfel agentul economic cum ar fi SA „Apă-Canal Chișinău” impune în mod abuziv altor întreprinderi de același nivel tarif diferențiat pentru serviciul de recepționare în sistemul municipal de canalizare a apelor uzate, fapt absolut inadmisibil în condițiile Legii cu privire la poluarea mediului nr. 1540 din 25 februarie 1998.

De asemenea, în decizia Plenului Consiliului Concurenței se menționează și faptul că anterior SA „Apă-Canal Chișinău” a fost preavizată și de către Consiliul Administrativ al Agenției Naționale pentru Protecția Consumatorilor care prin Hotărârea nr. CCE-34-11/45 a constatat ca ilegale acțiunile SA „Apă-Canal Chișinău” privind impunerea și înaintarea plăților suplimentare mărite pentru preepurarea apelor uzate cu încălcarea prevederilor art. 6 lit. a) a Legii cu privire la protecția concurenței, astfel această încălcare abuzivă fiind depistată încă începând cu anul 2012.

Nu a fost reținut argumentul SA „Apă-Canal Chișinău” precum că prima instanță neîntemeiat a reținut două hotărâri ale Plenului Consiliului Concurenței nr. APD-61 din 04 decembrie 2017 și nr. APD-35/17-64 din 13 septembrie 2019, având în vedere că deși aceste decizii au fost contestate de către apelantă în ordine de contencios administrativ, aceste decizii sunt valabile și executorii la moment, or, prevederile art. 47 alin. (3) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, stabilesc că, intentarea acțiunii în judecată nu suspendă executarea deciziei sau prescripției Consiliului Concurenței până la soluționarea cauzei în fond de instanța de judecată, dacă instanța nu dispune altfel. Reieșind din această normă, raportată la circumstanțele de fapt ale cauzei, instanțele de judecată au reținut că instanța de contencios administrativ nu a dispus suspendarea executării acestora, prin urmare acestea în continuare își produc efecte juridice.

Nu au fost reținute nici argumentele SA „Apă-Canal Chișinău” precum că temei pentru emiterea facturilor fiscale contestate au fost rezultatele analizelor de laborator a

calității apelor uzate, prelevate de la reclamante, dar și contractele de prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, semnate cu acestea, or, la cazul speței sunt aplicabile prevederile art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303/2013, care nu face referire la rezultatele analizelor de laborator și nici la clauze contractelor de prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, mai mult ca atât, aceste temeuri nu sunt prevăzute la moment nici de prevederile Hotărârii Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013.

Cu atât mai mult, contractele la care face trimitere SA „Apă Canal Chișinău” se referă la faptul că în cazul depășirii normelor CMA apare obligație achitării de „*tarife diferențiate*”, și nicidecum de „plăți suplimentare”, după cum stabilește Legea.

De asemenea, la contracte nu este prezentă nici o formulă de calcul care ar justifica plățile suplimentare, or, aceasta a fost aprobată în mod unilateral, arbitrar și contrar legii, de către SA „Apă Canal Chișinău” prin ordinele interne nr. 20 din 17 martie 2017 și nr. 42 din 02 mai 2017, care contravin legislației concurențiale, fiind obiectul examinării de către Consiliul Concurenței prin deciziile enunțate supra.

Nu au fost reținute nici argumentele precum că analizele de laborator reprezintă un temei și bază de calcul a plăților suplimentare, or, relevanța rezultatelor analizelor de laborator este una certă atunci când consumatorului îi este oferită posibilitatea de a dispune de o contraexpertiză, însă la caz este imposibilă efectuarea acesteia, având în vedere că SA „Apă Canal Chișinău”, este unica instituție care dispune de un laborator acreditat pentru efectuarea analizei calității apelor uzate.

La fel, au fost considerate irelevante alegațiile SA „Apă-Canal Chișinău” referitoare la faptul că impunerea plăților suplimentare se datorează neexecutării de către SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez” și SRL „Linella” a obligației de preepurare a apelor uzate, având în vedere că obligația instalării stațiilor de preepurare, pentru reclamante, va intra în vigoare din 01 ianuarie 2022, după cum prevede Hotărârea Guvernului nr. 90 din 19 februarie 2020 „Cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisaruri de apă pentru localitățile urbane și rurale”.

La 24 septembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, SA „Apă-Canal Chișinău” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 19 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată, precum și încasarea în beneficiul său din contul intimatelor a cheltuielilor de judecată pentru achitarea taxei de stat achitată pentru examinarea cererii de apel și a cererii de recurs.

În motivarea recursului SA „Apă-Canal Chișinău” reprezentată de Parascovia Frumusachi în baza procurii nr. 01-456 din 29 mai 2019, a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, în special au fost interpretate eronat prevederile art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303/2013, cu modificările ulterioare, care reglementează modalitatea de aplicare a plăților suplimentare și anume, în cazul în care

volumul substanțelor în suspensie, consumul biochimic de oxigen pentru 5 zile (CBO5), precum și alți indicatori depășesc normativele aprobate în modul stabilit de legislație sau în acordul de preluare, se aplică plăți suplimentare proporționale depășirii concentrațiilor maxim admisibile, conform Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.

Consideră recurenta că legiuitorul în norma de drept citată supra a dispus imperativ că plățile suplimentare se aplică proporțional depășirilor concentrațiilor maxim admisibile.

Cercetând valorile depășirilor normelor CMA în apele uzate deversate de către SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez” și SRL „Linella” în raport cu normele admisibile aprobate la Anexa nr. 1 la Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 950 din 25 noiembrie 2013, s-a constatat că aceste depășiri sunt de câteva ori mai mari decât normativele admisibile și este consecința neîndeplinirii de către intimat a obligației impuse de legislație în pct. 10 din Regulament, consumatorii, alții decât cei casnici, au obligația epurării locale a apelor uzate, astfel încât în punctul de control să fie asigurată respectarea normativelor de evacuare a apelor uzate cu respectarea CMA și art. 47 din Legea privind protecția mediului înconjurător nr. 1515 din 16 iunie 1993, care stipulează că agenții economici, indiferent de forma de proprietate, care folosesc resursele acvatice și care evacuează ape uzate, sunt obligați să asigure preepurarea apelor reziduale la nivelul standardelor stabilite înainte de deversarea lor în rețeaua de canalizare a localităților.

A menționat că instanța de apel arbitrar a conchis că obligația instalării stațiilor de preepurare pentru intimat intră în vigoare la 01 ianuarie 2022 după cum prevede Hotărârea Guvernului nr. 90 din 19 februarie 2020 „Cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 950/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisari de apă pentru localitățile urbane și rurale”.

La fel, este eronată concluzia instanței de apel precum că contractele de alimentare cu apă și de canalizare la care face trimitere SA „Apă-Canal Chișinău” se referă la faptul că în cazul depășirii normelor CMA apare obligația achitării de „tarife diferențiate” și nicidecum de „plăți suplimentare” după cum prevede Legea, deoarece părțile la încheierea contractului au consimțit și au stabilit în contractele de alimentare cu apă și de canalizare la capitolul II „Baza normativă” că la executarea clauzelor contractului precum și a altor prevederi nestipulate în contract părțile se conduc de actele legislative și normative în vigoare, respectiv SA „Capă-Canal Chișinău” este îndreptățită să aplice sintagma „plăți suplimentare” conform art. 22 alin. (18) din Legea nr. 303/2013, cu modificările ulterioare.

La adoptarea deciziei contestate, instanța de apel a aplicat o lege pe care nu trebuia să o aplice, or, intimatele au încălcat prevederile art. 17 lit. a), g) și j) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13 decembrie 2013, consumatorul are următoarele obligații: a) să respecte prevederile contractului încheiat, actelor legislative și ale altor acte normative în domeniu; g) să achite, în termenele

stabilite, facturile pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare; j) să nu evacueze spre deversare în sistemul public de canalizare substanțe interzise de actele normative în vigoare și care pot avaria rețelele publice sau pot afecta funcționarea instalațiilor de epurare a apelor uzate, însă instanța de apel a aplicat la cazul speței prevederile Legii Concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, motivând soluția cu fragmente preluate din decizia Consiliului Concurenței nr. APD 35/17-64 din 13 septembrie 2019.

De asemenea, instanța de apel nu a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de judecată, or, în cererea de apel a menționat faptul că prima instanță a încasat nejustificat taxa de stat în valoare mai mare decât prevede art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea taxei de stat, care stipulează că, pentru cererile de chemare în judecată, privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil, taxa de stat se stabilește în cuantum de 3% din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25000 lei de la persoanele fizice și nu mai puțin de 270 lei și nu mai mult de 50000 lei de la persoanele juridice.

Or, prima instanță a încasat în beneficiul SRL „Carmez Processing” taxa de stat în mărime de 1.808,88 de lei, iar conform Legii taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, taxa de stat este de 1,608,88 de lei (3% din valoarea facturii fiscale XXXXX din 31 mai 2019 în sumă de 53.629,40 de lei). În cazul SA „Carmez” prima instanță a încasat taxa de stat cu 1.244,57 de lei mai mult pentru fiecare factură fiscală XXXXX în sumă de 9.382,90 de lei (3% din suma facturii fiscale (9.382,80 de lei) = 281,48 de lei). Iar, pentru factura fiscală seria XXXXX din 31 mai 2019 în sumă de 44.201,82 de lei emisă SRL „Linella” instanța de judecată a dispus încasarea taxei de stat în mărime de 1.526,05 lei, deși 3% din valoarea facturii de 44.201,82 de lei constituie 1.326,05 lei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 08 iulie 2020.

Din actele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa SA „Apă-Canal Chișinău” la 10 august 2020 (f.d. 87, vol. II), recepționată de către recurentă la 19 august 2020 (f.d. 93).

Astfel, recursul declarat la 24 septembrie 2020, este în termen.

La 06 octombrie 2020 în adresa SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez”, SRL „Linella”, Consiliului Concurenței și Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității fost expediată copia recursului declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d. 101, vol. II).

La 19 octombrie 2020 SRL „Carmez Processing”, SA „Carmez”, SRL „Linella” reprezentate de Iurie Burca în baza procurii nr. 4224 din 07 iunie, 2019, nr. 4226 din 047 iunie 2019 și nr. 12 din 19 martie 2019, a depus referință, solicitând să fie considerat inadmisibil recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”, invocând că recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevelopativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept

material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (*cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991*), pe când în recursul depus de SA „Apă-Canal Chișinău”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SA „Apă-Canal Chișinău”, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău”, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic